

Kunsteducatie en Burgerschap

KUNSTMUSEUM
DEN HAAG

ART-
S-COOL
www.art-s-cool.nl

Popschool
Den Haag

JONG
KORZO

RESIDENTIE
ORKEST
DEN HAAG

Het
Nationale
Theater

- Mechteld van Dijk. Coördinator kunstonderwijs JDW
- Annechien Meier: Kunstenaar & verbonden aan Art-S-Cool

1. Ontwikkeling nieuwe leerling kunstonderwijs
2. Programma beeldend: van theorie naar praktijk.
3. Korte praktische opdracht
4. Waar staan we nu & vragen

Goed kunst- en cultuuronderwijs sluit aan bij de (be)leefwereld van de leerlingen.

Ons kunstonderwijs gebruikt de kracht van de superdiversiteit van onze leerlingpopulatie, de rijke professionele omgeving van Den Haag en maakt de verbinding met maatschappelijke thema's.

Door de diverse achtergronden van onze leerlingen is er geen sprake van een gemeenschappelijke basis op het gebied van cultuur en kunst. Kunstonderwijs kan een bron zijn om vast te stellen waar wel sprake is van gemeenschappelijkheid.

Hierdoor draagt het om hun eigen plek in de wereld van de kunsten te ontdekken en te ervaren kunstonderwijs op het Johan de Witt bij aan de algemene, maatschappelijke en persoonlijke vorming van de leerlingen.

Wij willen onze leerlingen de mogelijkheid geven hun creatief vermogen verder te ontwikkelen in een grootstedelijke context. Leerlingen worden bij ons gehoord en gezien. Ze krijgen de ruimte om hun wensen en behoeftes te uiten. Zowel binnen als buitenschools krijgen leerlingen de kans

Burgerschapsonderwijs gaat uiteindelijk om:

Gevoel hebben dat je 'erbij hoort'

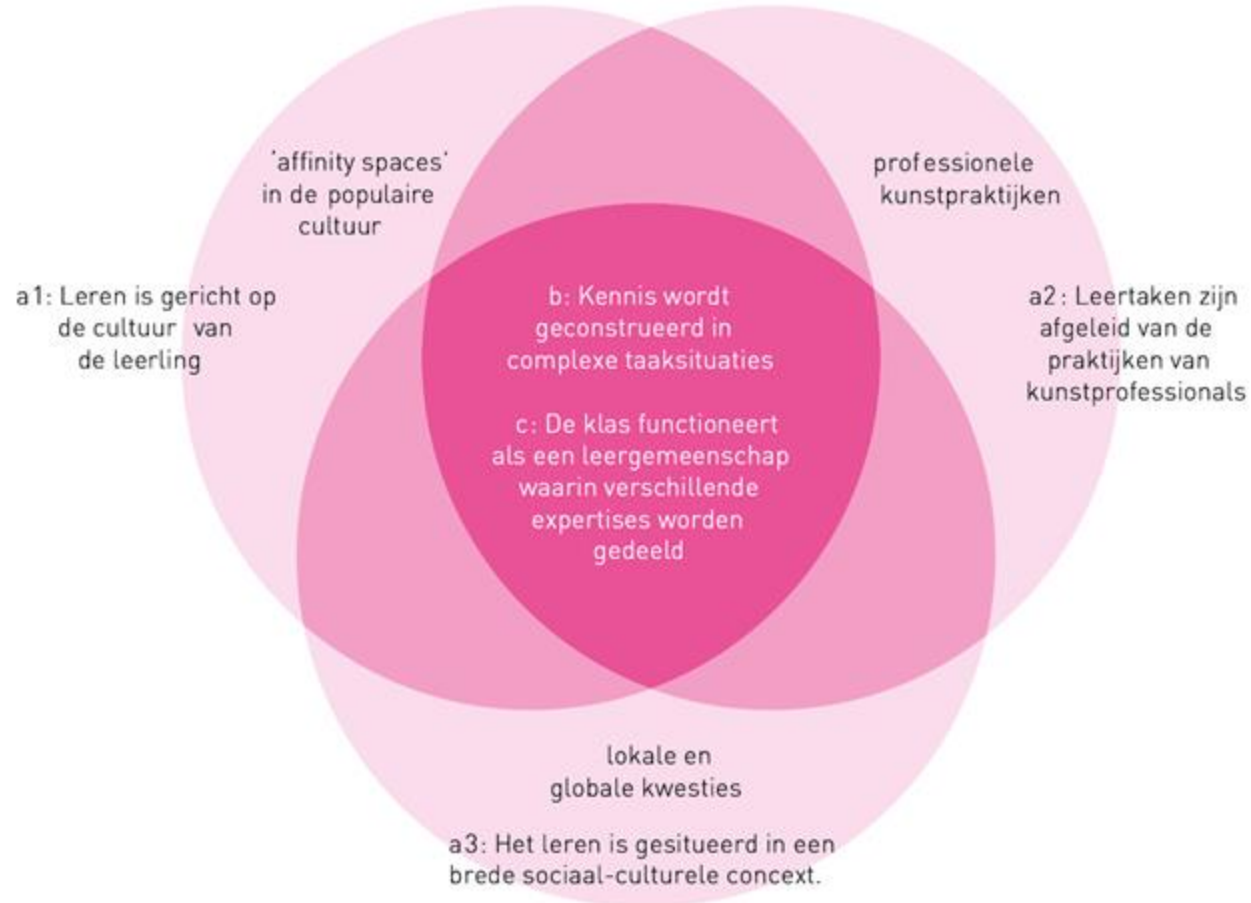
Gevoel hebben dat ook jij 'de wereld vormgeeft'

Bron: Hessel Nieuwelink , Lector Burgerschapsonderwijs

- Authentieke Kunsteducatie (Haanstra/ Heijnen)
- Burgerschapsthema's
- Raamwerk met o.a. Complexe ('wicked') opdracht

14 juni: *Een frisse blik op cultuuronderwijs door Emiel Heijnen en Melissa Bremmer bij cultuurschakel*

Uitgangspunten leerlijn onderbouw

Authentieke kunsteducatie

THEMA'S

Vrijheid en Gelijkheid

Macht en Inspraak

Identiteit

Digitaal samenleven

Diversiteit

Solidariteit

Duurzaamheid

Globalisering

Technologie

Burgerschapsthema's

1. Complexe opdracht
2. Bronnen: Kunst
3. Bronnen: Populaire cultuur
4. Bronnen: raakvlakken maatschappij
5. Kritische en/ of filosofische vragen
6. Vakoverstijgend

Bronnen – wicked art assignments – kritische vragen

Dit heeft opgeleverd:

- Variëteit aan bronnen/ vragen/ mogelijke opdrachten
- Ontwerpwebsite waarin iedereen kan zien wat we doet

<https://sites.google.com/view/leerlijnculcuureducatie/home?authuser=0>

Raamwerk samen starten

Tussen een gesloten & een open opdracht in

De tussenvorm: enabling constraints -

“Enabling constraints” (Davis & Sumara, 2010):

Beperkingen die leerlingen zowel kaders als vrijheden bieden, zoals de regels van een spel.

Leg die beperkingen van de opdracht vast in een krachtige zin:

Enabling constraints = ruimte + 1 of meer beperkingen

Whicked art assignment

Theater (vrijheid & gelijkheid):

Kruip in de huid van iemand met een andere status

Dans (identiteit):

Creëer een ritme stuk met 2 voorwerpen uit je rugtas.

Beeldend (digitaal samenleven):

Bedenk een kunstinterventie waarmee je het imago van de wijk verandert

Muziek (solidariteit):

Maak samen een Bodypercussion beat en creëer binnen deze beat ruimte voor improvisatie.

Enabling constraints = ruimte + 1 of meer beperkingen

MUZIEK LJ 2

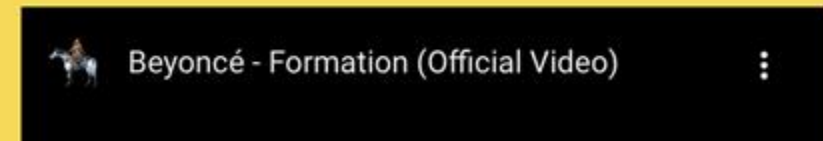
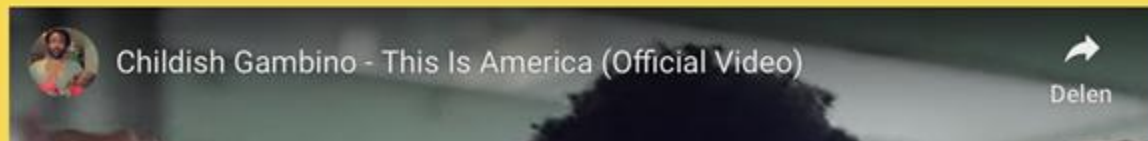
THEMA MACHT, INSPRAAK EN DEMOCRATIE

OPDRACHT

Maak je eigen protest-track

KUNSTBRONNEN

- Beschrijf opdracht in 1 of 2 zinnen
- Zegt niets over het resultaat
- Biedt ruimte
- Zet aan tot onderzoek
- Het zet aan tot creativiteit middels beperkingen

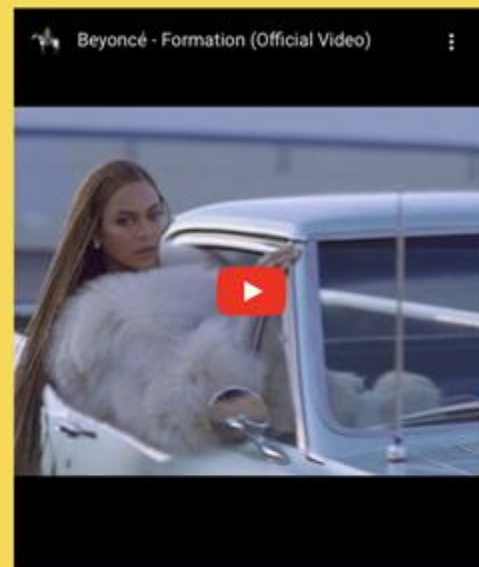

Whicked art assignment

KUNSTBRONNEN

In "This is America" kaart Childish Gambino het politiegeweld tegen de Afro-Amerikaanse community aan.

Met "Formation" balt Beyoncé haar vuist vóór het feminisme en tégen racisme en conspiracy theories.

Snelle neemt het in "In de schuur" op voor degenen die 'afwijken van de rest' en bewijst hoe belangrijk het is om jezelf te durven zijn.

Bob Marley roept in "Get up/Stand up" iedereen op om voor zichzelf op te komen.

POPULAIRE CULTUUR

Ai Weiwei | Wadsworth Atheneum Museum of Art

Grapes August 21–November 26, 2018

Chinese artist, architect, curator, and activist Ai Weiwei often works with mass accumulations of single objects,

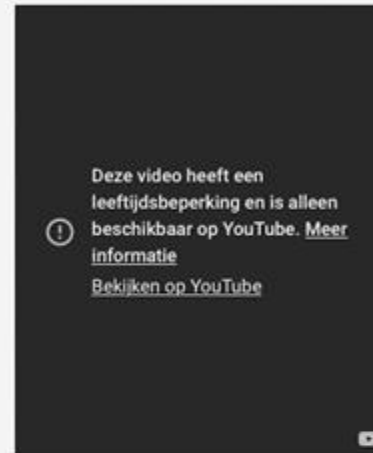
Met "Grapes" verbeeldt Ai Weiwei de knelpunten van het socialisme.

Artwork in the spotlight: Rage, the Flower Thrower, Banksy - the KAZoART blog

"Love Is In The Air (Flower thrower)" by the English urban artist Banksy, whose identity is unknown, is probably his most famous work.

Banksy roept met "the Flower thrower" op tot vreedzaam protest.

Pussy Riot uit met deze song en clip haar kritiek op de Russische president Putin.

In "Squid game" strijdt een groep arme mensen om een grote prijzenpot.

De Netflix-serie "Pose" gaat over de drag ball-culture van New York in de jaren 80.

RAAKVLAKKEN MAATSCHAPPIJ

Oproerkraaiers

Hoe komt het dat activisten meestal eerst gezien worden als reischoppers, terwijl hun actiepunten jaren of decennia later vaak gemeengoed worden? Sunny Bergman onderzoekt het hedendaagse activisme en de relatie tussen actievoeren en maatschappelijke verandering. Wie zijn deze oproerkraaiers en wat beweegt hen? Gedurende 2020 trok Bergman op met een breed scala aan activisten, o.a. boeren, de Black Lives Matter-actievoerders en dierenactivisten. Niet zelden betalen activisten een hoge tol voor hun activisme.

In de docu "Oproerkraaiers" onderzoekt Sunny Bergman de relatie tussen actievoeren en maatschappelijke verandering.

Een kort nieuwsartikel over de bestorming van het Capitool op 6 januari 2020.

Een korte video over het inzetten van "facial recognition" door de Chinese overheid.

De speech van de jonge klimaactiviste Greta Thunberg tijdens de VN-summit in 2019.

activisme en de relatie tussen actievoeren en maatschappelijke verandering. Wie zijn deze oproerkraaiers en wat beweegt hen? Gedurende 2020 trok Bergman op met een breed scala aan activisten, o.a. boeren, de Black Lives Matter-actievoerders en dierenactivisten. Niet zelden betalen activisten een hoge tol voor hun activisme.

In de docu "Oproerkraaiers" onderzoekt Sunny Bergman de relatie tussen actievoeren en maatschappelijke verandering.

Een korte video over het inzetten van "facial recognition" door de Chinese overheid.

De speech van de jonge klimaatactiviste Greta Thunberg tijdens de VN-summit in 2019.

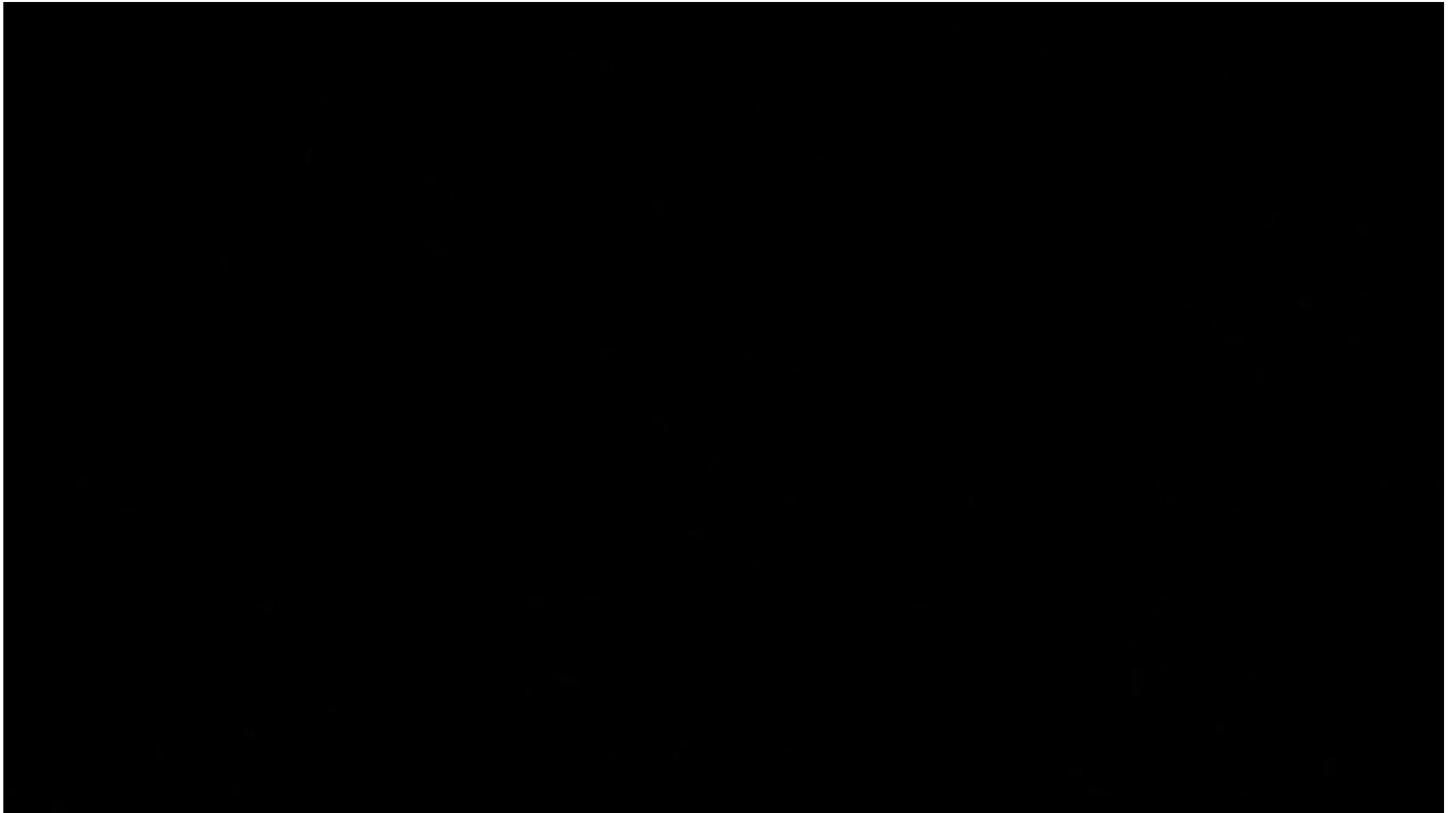
KRITISCHE / FILOSOFISCHE VRAGEN

- Vind jij regels binnen een klaslokaal/gezin/vriendschap/land belangrijk en hoe ver vind jij dat ze mogen gaan?
- Wie heeft macht over jou? Hoe weet je dat?
- Wat vind jij dat macht is?
- Heb jij macht over een ander? Hoe weet je dat?
- Hoe is de macht in jouw ideale klaslokaal/gezin/vriendschap/land verdeeld?
- Vind jij regels negatief? Waarom wel/niet?
- Hoe kun je macht eigenlijk beïnvloeden?

VAKOVERSTIJGING

- **Maatschappijleer:** verschillende regeringsvormen, verkiezingen, demonstreren, racisme,
- **Geschiedenis:** het ontstaan van de democratie, strijd om de macht, onderdrukking, rassenrellen, segregatie, fascisme
- **Nederlands:** Boeken/gedichten/korte verhalen over macht/politiek/onderdrukking

- Start van de nieuwe opdracht. De kritische vraag..

Bij het weer:

Heeft het weer steeds meer invloed op ons dagelijks leven en hoe komt dit?

- Hoe sluit ik aan bij de leefwereld van de leerling. Leefwereld in herkennen... door veel in gesprek te gaan. En te zoeken naar voorbeelden uit dagelijks leven die de leerling herkent.

Bij het weer:

Wanneer heb jij extreem weer ervaren bij jouw huis en wat waren de gevolgen? Of verwijzing naar extreme weersituaties lokaal, regionaal en internationaal (foto's en video)

- Brug naar kansengelijkheid

Bij het weer.

Over hitte; waar ben je geweest waar je geweest bent waar het echt heel warm was: opbieden in de klas.. Heel direct. Nooit persoonlijk maar wel betrekking op eigen cultuur en eigen leven. Weer is dan een onderwerp dat ze makkelijk naar zich toetrekken.

Van theorie naar praktijk

Kunstenaar Marjolijn v Haasteren

Ijslandse kunstenaar Olafur Eliasson presenteerde in de Tate Gallery in Londen The weather Project

Kunstenaar Walter de Maria, 'The Lightning field'

Bedenk een nieuw extreem weertype
Dat kan een extreem weertype zijn in vorm, in kleur of
beiden:

- Wat heb je ontdekt in de opdracht?
(welke kritische vraag zouden we hier kunnen stellen)?

Even uitwisselen

- 8 projecten geformuleerd voor leerjaar 1 en 2
- Ambachten die nodig zijn duidelijker terug brengen in de lessen.
- Samenwerking met de wereldcampus: cross over burgerschap thema's.
- Cultureel Responsief lesgeven
 - Aanleveren van eigen kunstbronnen (etnisch/culturele achtergrond)
 - Ervaren dat hun eigen mening er toe doet. Wij leggen niks op!

Waar staan we nu?

Vragen of opmerkingen?

- Cultureel Responsief Lesgeven (CRL) kan een effectieve manier zijn om kansenongelijkheid in het onderwijs te verminderen. CRL is een onderwijsbenadering waarbij de achtergrond van een leerling, inclusief de normen, waarden, ervaringen en perspectieven die zij meebrengen, als een bron voor leren wordt gezien
- Wanneer docenten laten zien dat ze de etnisch/culturele achtergrond van leerlingen waarderen en deze als bron gebruiken in hun lessen, voelen leerlingen zich meer geaccepteerd, wordt de betrokkenheid van leerlingen in de klas verhoogd (Milner, 2010, 2012) en waarderen leerlingen hun docenten meer (Savage et al., 2011)

(bron Sabrina Alhanachi, 2023)

Cultureel Responsief lesgeven

FORMAT

Het format dient als onderlegger voor ieder project. Het is ontwikkeld om de kwaliteit en een doorlopende leerlijn vanuit Johan de Witt te waarborgen en de instellingen eigenaarschap te geven om hun expertise en interpretatie in te brengen bij de ontwikkeling van de projecten. Op deze pagina worden de verschillende onderdelen toegelicht.

Checklist lessenserie Johan de Witt	
	
Thema:	
Instelling:	
Leerjaar:	
Niveau:	
Complexe opdracht:	
Bronnen	
<i>Kunst:</i>	
<i>Populaire cultuur:</i>	
<i>Maatschappij:</i>	
Filosofische vragen:	
▪	

Overige aandachtspunten	
Worden de kunstbronnen mbt het thema besproken?	
Moet de leerling zelf onderzoek doen?	
Is er ruimte voor experiment en falen?	
Worden samenwerking en zelfstandigheid gestimuleerd?	
Kunnen leerlingen een persoonlijke inbreng doen in het proces?	
Zijn de gekozen kunstenaars/bronnen (cultureel) divers?	
Is er ruimte om leerlingen van elkaar te leren?	

Oriënteren
Toelichting op het thema en bronnen. Ruimte om nieuwe vaardigheden/technieken/kennis te introduceren Link maken naar kunst, maatschappij, populaire cultuur
Onderzoeken
Leerlingen gaan op onderzoek uit. Verdieping van nieuwe technieken, vaardigheden, materialen en kennis. Link maken naar kunst, maatschappij, populaire cultuur.
Uitvoeren
Leerlingen geven invulling aan de complexe opdracht. Daarbij gebruiken ze de ontdekkingen van de onderzoeksfase.
Presenteren
Leerlingen tonen hun werk en geven elkaar feedback.
Reflecteren
Leerlingen kijken terug op het proces en reflecteren op de gemaakte keuzes.